

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3492/2022
17.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ирена Станојевић, адвокат из ..., против тужене Угоститељско туристичке школе у Нишу, чији је пуномоћник Зоран Митић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3396/21 од 02.03.2022. године и допунског решења истог суда Гж1 3396/2021 од 21.06.2022. године, у седници одржаној 17.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3396/21 од 02.03.2022. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против допунског решења Апелационог суда у Нишу Гж1 3396/2021 од 21.06.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 2871/20 од 13.04.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништена, као незаконита решење тужене бр. .. од 19.10.2018. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду број .. од 15.10.2018. године и решење Школског одбора тужене бр. .. од 16.11.2018. године, те да се има сматрати да је тужилац засновао радни однос на неодређено време (члан 31. став 2. Закона о раду), и обавезана је тужена да тужиоца врати на рад и да му призна сва права на рад и по основу рада почев од престанка радног односа па до повратка на рад. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 123.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 3396/21 од 02.03.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става првог изреке, тако што је одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се пониште, као незаконита решење тужене бр. .. од 19.10.2018. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду број .. од 15.10.2018. године и решење Школског одбора тужене бр. .. од 16.11.2018. године, да се обавезе тужена да тужиоца врати на рад и да му призна сва права на рад и по основу рада, као и захтев за накнаду трошкова поступка у износу од

123.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана правноснажности одлуке до исплате. Ставом другим изреке, укинута је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке у делу у коме је тужилац тражио да се сматра да је тужилац засновао радни однос на неодређено време (члан 31. став 2. Закона о раду). Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова поступка плати 139.500,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности одлуке о трошковима поступка до исплате.

Допунским решењем Апелационог суда у Нишу Гж1 3396/2021 од 21.06.2022. године, делимично је усвојен предлог тужене за доношење допунског решења и обавезан је тужилац да туженој на име трошкова другостепеног поступка плати 33.000,000 динара, док је део захтева преко наведеног до траженог износа од 132.000,00 динара одбијен.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену и против правноснажног допунског решења донетог у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизије, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20) и утврдио да је ревизија изјављена против пресуде неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је по основу уговора о раду од 15.10.2015. године засновао радни однос код тужене на одређено време, до преузимања запосленог, односно до коначности решења о избору кандидата по конкурс, на радном месту ... . Решењем директора тужене од 25.09.2018. године тужиоцу је отказан уговор о раду, које је поништено решењем Школски одбор тужене. Након тога је директор тужене у поновном поступку донео решење 19.10.2018. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду, због смањења броја извршилаца на пословима на којима је радио, применом члана 126. став 4. тачка 18. Закона о основама система образовања и васпитања, члана 12. став 1. тачка 3. Правилника о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност средњег образовања и васпитања, члана 83. став 2. тачка 21. Статута школе број 229 од 24.02.2018. године и члана 50. Правилника о организацији и систематизацији послова код тужене од 01.10.2018. године. У образложењу решења је наведено да на пословима ... већ ради један извршилац на неодређено време, да је на том радном месту дошло до смањења броја извршилаца на једног и да је тужиоцу, који је био запослен на одређено време, морао да престане радни однос. Тужилац је против овог решења изјавио жалбу, али је иста одбијена решењем Школског одбора тужене од 16.11.2018. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца, јер је сматрао да је тужиоцу радни однос могао да престане, а не да му се откаже уговор о раду због смањења броја извршилаца и да с тим у вези тужена није спровела поступак утврђивања броја запослених за чијим је радом престала потреба, као и да није истекао рок за који је тужилац засновао радни однос, нити је за исти

расписан конкурс, и да су стога оспорена решења незаконита, као и да се у смислу члана 31. став 2. Закона о раду има сматрати да је тужилац засновао радни однос на неодређено време.

Другостепени суд је одлучујући о жалби тужене преиначио првостепену пресуду, тако што је одбио, као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се поништи решење тужене од 19.10.2018. године, којим му је отказан уговор о раду од 15.10.2018. године и решење Школског одбора тужене од 16.11.2018. године, као незаконита и да се обавезе тужена да тужиоца врати на рад и да му призна сва права на рад и по основу рада. Ово, јер је сматрао да због немогућности расписивања конкурса и непостојања радног места које је тужилац обављао, да је отпао основ закључења уговора, због чега нема места поништају побијаних решења нити враћању тужиоца на рад, све применом одредби Закона о основама система образовања и васпитања, Закона о буџетском систему, Правилника о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност средњег образовања и васпитања из 2015, 2016. и 2018. године. У преосталом делу, којим је утврђено да се има сматрати да је тужилац засновао радни однос на неодређено време другостепени суд је укинуо првостепену пресуду, с обзиром да је о том захтеву тужиоца правноснажно одлучено.

По оцени Врховног суда правилно је одлучио другостепени суд када је преиначио првостепену пресуду и одбио, као неосноване захтеве тужиоца.

Закон о раду, на општи начин регулише радноправне односе, тако што прописује рад на неодређено време као правило, а рад на одређено време као изузетак који је могућ под јасно прописаним условима. У уставнома предшколског, основног и средњег образовања и васпитања, заснивање, постојање и престанак радног односа регулише посебан закон – Закон о основама система образовања и васпитања, који се у вези услова и начина заснивања радног односа односи на све категорије запослених лица, не само на лица која непосредно обављају васпитно образовни рад (наставник, васпитач, стручни сарадник и друго лице) већ и на запослене који обављају друге (помоћне) послове. Према члану 132. став 1. тачка 2. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 52/2011 и 55/2013), који се примењивао у време када је тужилац закључио уговор о раду на одређено време прописано је да установа може да прими у радни однос на одређено време без конкурса лице до преузимања запосленог, односно до коначности одлуке о избору кандидата по конкурс. Законом о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017. 27/2018 – др. закон), чланом 155. став 3. тачка 3. прописано је да изузетно, установа без конкурса може да прими у радни однос на одређено време лице до преузимања запосленог, односно до коначности одлуке о избору кандидата по конкурс за пријем у радни однос, а најкасније до 31. августа текуће школске године.

Тужилац је према уговору о раду од 15.10.2015. године, засновао радни однос код тужене на радном месту ..., на одређено време, до преузимања запосленог, односно до коначности решења о избору кандидата по конкурс. Да би тужилац по наведеном основу био примљен у радни однос на одређено време, предуслов је да је поступак за преузимање запосленог инициран или да је расписан конкурс. Циљ запослења на одређено време у том случају је да се премости период до скорог и извесног пријема лица у стални радни однос. То значи да је покретање процедуре преузимања запосленог, односно расписивање конкурса за пријем у стални радни однос од непосредног значаја за законитост самог решења о заснивању радног односа на

одређено време. Како овај услов за заснивање радног односа није наступио, то се тужилац не може позивати на радноправну заштиту, јер је његов радни однос заснован противно закону. Тај услов није постојао ни током радног односа нити је накнадно наступио, већ је извесно да се овај услов неће остварити ни у блиској будућности, управо са разлога са којих је оспорено решење тужене донето - да на пословима ... већ ради један извршилац на неодређено време и да је дошло до смањења броја извршилаца на једног. Стога је тужиоцу, који је био запослен на одређено време престао радни однос законито. Управо је извесност наступања раскидног услова, тј. извесност трајања радног односа карактеристична за радни однос по члану 132. Закона о основама система образовања и васпитања који се примењивао у време када је тужилац засновао радни однос на одређено време, а доношењем новог закона, то време је ограничено - најкасније до 31. августа текуће школске године. С обзиром да је уговор о раду тужиоца заснован противно закону, будући да наступање раскидног услова није било извесно, а са доношењем новог закона је извесно, то је тужена донела законито решењем којим је тужиоцу отказан уговор о раду. Осим тога, радни однос тужиоца је свакако био временски ограниченог трајања.

С обзиром на то да је тужилац засновао радни однос на одређено време код тужене на основу члана 132. став 1. тачка 2. Закона о основама система образовања и васпитања – до преузимања запосленог, односно до коначности решења о избору кандидата по конкурс, што подразумева да је већ у време закључења уговора о раду било извесно преузимање запосленог односно да је конкурс расписан, а како то није било извесно нити је конкурс расписан, то у овом случају је доведено у питање и постојање законског основа за заснивање радног односа тужиоца на одређено време. Наиме, на тај начин би радни однос на одређено време по овом законском основу чији је смисао да се премости период од скорог и извесног ангажовања другог запосленог у прописаној процедури био обесмишљен.

Чињеница да ли је дошло до смањења броја запослених, није од утицаја на побијану одлуку, с обзиром да је тужилац засновао радни однос на одређено време, а у смислу члана 132. став 1. тачка 2. тада важећег Закона о основама система образовања и васпитања.

Наводи ревизије тужиоца који се непосредно или посредно односе на спроведени доказни поступак и оцену доказа, упућује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање нису посебно разматрани, будући да не представљају дозвољен ревизијски разлог.

Са напред наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије против допунског решења о трошковима поступка, у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, у вези члана 420. став 6. истог закона, Врховни суд је утврдио да је ревизија недозвољена.

Чланом 420. став 1. ЗПП, прописано је да се ревизија може изјавити и против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан, али применом става 2. истог члана, ревизија против решења није дозвољена у споровима у којима не би била дозвољена ревизија против правноснажне пресуде, што значи да је условљена граничном вредношћу за изјављивање ревизије, прописане чланом 403. став 3. ЗПП.

Када је за изјављивање ревизије меродавна вредност предмета спора, на основу члана 28. став 1. ЗПП, узима се само вредност главног дуга, док се према ставу 2. истог члана, камате, уговорена казна и остала споредна тражења, као и трошкови поступка не узимају у обзир ако не чине главни дуг.

Имајући у виду наведено, као и да је у конкретном случају ревизија изјављена против решења којим је одлучено о споредном тражењу тужиоца које не чини његово главно потраживање, то је ревизија недозвољена. Без утицаја је то што је одлука о главној ствари преиначена, у ком случају би по члану 403. став 2. тачка 2. ЗПП, ревизија увек била дозвољена, али у овом случају ревизија није дозвољена, с озбиром да је изјављена против решења о трошковима поступка.

Са напред наведених разлога, применом члана 413. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**